

**XIX. županijsko natjecanje iz hrvatskoga jezika
5. ožujka 2014.**

sedmi (VII.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati plavom kemijskom olovkom na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

*Pero... ta mala, ta obična stvar,
A kako živa, kako puna snage!
Kad iz njeg teče novih riječi čar,
Omamljuje me kao govor drage.
Dobriša Cesarić*

1. Ispuni tablicu.

naziv rječnika	ime autora
	Juraj Habelić
Gazophylacium	
Rječnik pet najuglednijih europskih jezika	

3	
---	--

2. Zaokruži slovo uz točan odgovor.

Pjesmu *Kip domovine* u početku leta 1831. napisao je:

- a) Ljudevit Gaj
- b) Stanko Vraz
- c) Pavao Štoos.

1	
---	--

3. Dopuni rečenice.

a) Početkom 18. st. Senjanin _____ predlaže jezičnu reformu želeći jedinstveni književni jezik i pravopis.

b) Književnik i povjesničar _____ održao je _____ godine prvi službeni govor na hrvatskom jeziku.

3	
---	--

7	
---	--

4. Upiši znakove za č i ć.

Carolija je Cesariceve poezije upravo u primjecivanju djelica života koji cesto nezapaženo prolaze mimo nas zbog njihove obicnosti, kao u pjesmi *Mladic na uglu*.

Vec je po treci put – gledajuci u dubinu ulice – zamijenio djevojku koju ocekuje s drugom.

Prije deset minuta odlucio je otici za pet minuta, ali on još uvijek ceka.

2	
---	--

5. Upiši na prazne crte ije, je, e ili i.

Vr__me proteklo od Cesarićeve prve knjige p__sama sv__doči da njegova poezija već više od šest desetljeća zrači sv__žinom i st__će priznanje kritike. Cesarić je otkrio mnogo, što nije samo d__o vr__mena u kojem je p__sma nastala. S__na p__snika i s__ćanje na čov__ka živ__t će kao cv__t u sv__tu koji dolazi.

3	
---	--

6. Napiši po kojem je pravilu upotrijebljen zarez.

- a) Riječ slap, to je najsvjetlija riječ u pjesmi. _____
- b) Mijenjaju se krajevi i postaje, ali tuga ostaje. _____
- c) Kapljice kiše, što su lani bile rosa na oknu, kao suze klize. _____

7. Zaokruži slovo uz točno napisan izraz.

3	
---	--

- a) Dobriša Cesarić, (1902 – 1980), hrvatski pjesnik
- b) Dobriša Cesarić (1902. – 1980.), hrvatski pjesnik
- c) Dobriša Cesarić (1902 – 1980), hrvatski pjesnik
- d) Dobriša Cesarić (1902. – 1980.) hrvatski pjesnik

1	
---	--

9	
---	--

8. Podcrtaj riječi koje treba napisati velikim početnim slovom.

Pjesnik i prevoditelj dobriša cesarić rođen je 10. siječnja 1902. u slavonskom gradu požezi, gdje mu je otac đuro bio šumarski nadzornik tadašnje požeške županije. Osnovnu školu i četiri razreda gimnazije završava u osijeku, kamo se obitelj preselila u dobrišinoj trećoj godini. Već je kao dječak posjetio veneciju, a poslije je boravio u austriji, bugarskoj, njemačkoj, mađarskoj, švicarskoj, francuskoj i bivšem sovjetskom savezu. Otac mu je premješten u zagreb gdje se 1920. godine cesarić upisuje na pravni fakultet sveučilišta u zagrebu, ali studij prava ubrzo napušta i upisuje se na filozofski fakultet. Velik je broj pjesama objavio u krležinu časopisu „republika”. Mnoge njegove zbirke – *lirika*, *proljeće koje nije moje* i druge – uvrstile su ga u sam vrh svjetske poezije bola.

Radio je u hrvatskom narodnom kazalištu u zagrebu, u uredu za hrvatski jezik i u nakladnom zavodu matice hrvatske. Za člana JAZU (danas hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) izabran je 1951. godine. Bio je predsjednik društva hrvatskih književnika.

Umro je u zagrebu 18. prosinca 1980. i pokopan je na groblju mirogoj.

6	
---	--

9. Prepisi rečenice pisanim slovima pazeći na pravopisnu normu.

a) KOJA NAM JE SLJEDEĆA LEKTIRA PITALA JE MARIJA

b) DRAGA MARIJA UZVRATILA SAM JOJ ZAR NE ZNAŠ DA ĆEMO ČITATI CESARIĆEVU POEZIJU

2	
---	--

8	
---	--

10. Imenuj vrstu podcrtanih riječi.

Sasvim sam tiho išao po sagu.

Dugo je u noć pjevao sam.

Te noći pisah sjedeć posve mirno.

Kap kapne, zasvjetluca te zapne.

Pjeva o tornju što je svu golica.

O, ima tuga, čuvanih u krvi!

5	
---	--

11. Razvrstaj nepromjenjive riječi u tablicu.

Ah, sada netko na njega motri te se zabavlja s njim. Prije nekoliko minuta odlučio je otići, ali on strpljivo čeka i gleda pažljivo baš u gibanje ulice.

prilozi	
prijedlozi	
veznici	
usklici	
čestice	

5	
---	--

10	
----	--

12. Označi padeže uobičajenom kraticom (N, G, D, A, V, L, I) iznad sklonjivih/imenskih riječi.

Moj prijatelju, mene više nema...

Sve što je život pružao pjesniku ostalo je u njegovim pjesmama – *U zagrljaju ostalo je rima*. Ako ti *stihom zadržani sati* nađu put do ljudskog srca, pjesniku se vraća život.

5	
---	--

13. Napiši sljedeće stihove u skladu s gramatičkom normom.

a) U predvečerje, iznenada, od nikog iz dubine gledan...

b) Osjećam da sam kao kotač vagona kojeg Sila uvijek u daljinu nosi...

2	
---	--

14. Zaokruži značenje koje izriče zamjenica i čestica *god* u ovim primjerima.

a) Pjesmi se divio tko god ju je pročitao.

svatko

netko

b) Dok je čitao, štogod je i zapamtio.

nešto

sve

c) Čita li tkogod poeziju?

itko

svatko

3	
---	--

10	
----	--

15. Preoblikuj rečenicu tako da promijeniš glagolski vid podcrtanim glagolskim oblicima.

Budeš li došao, dočekat ću te.

2	
---	--

16. Razvrstaj glagolske oblike u tablicu.

Slučajno se bubice u njemu nađoše.

Odmah se uvećava svojom milinom.

Nek te sačuva od zla.

Budeš li putovao, ovaj osmijeh na mom licu primit ćeš negdje u daljinu.

Bijahu me mučila čežnjama i sjetom.

Gorjela su oba dugo.

Sve tiši i tiši mu bivaše glas.

Mogla bi se opet u poljupcu naći neka ista usta.

prezent	perfekt	aorist	imperfekt	pluskvamperfekt

futur prvi	futur drugi	kondicional prvi	imperativ	infinitiv

6	
---	--

8	
---	--

17. Prepiši rečenice tako da sve riječi u množini zamijeniš jedninom.

a) Još su kao dječaci voljeli otkrivati svjetove čitajući pjesme.

b) Oni su smjeli maštati o prošlim vremenima.

c) Mladići su htjeli pročitati što piše u knjigama.

3	
---	--

18. Imenuj glasovnu promjenu provedenu u zadanim oblicima riječi.

a) pečem

b) jači

c) ratnicima

3	
---	--

19. Zaokruži točan odgovor.

U rečenici *Njegova je ocjena iz vladanja bila uvijek najniža*, podcrtani je izraz u službi:

a) prijedložnog objekta

b) prijedložnog atributa.

1	
---	--

7	
---	--

20. Zaokruži točan odgovor.

U rečenici *U Požegi se od 2003. održavaju Dani Dobriše Cesarića*, podcrtani je izraz u službi:

- a) subjekta
- b) apozicije
- c) imeničnog atributa.

1	
---	--

21. Zaokruži točan odgovor.

U rečenici *Mislim na proživljene dane, na ispunjene želje i snove*, nalaze se:

- a) tri izravna objekta
- b) tri neizravna objekta
- c) dva neizravna objekta i jedan izravni.

1	
---	--

22. Razvrstaj dopune imenicama (imenične dopune).

Kad je boravio u Osijeku, kao četrnaestogodišnji dječak, napisao je svoje prve stihove o ljubavi.

Za zbirku pjesama *Lirika* dobiva nagradu Akademije.

apozicije: _____

pridjevni atributi: _____

imenični atributi: _____

prijedložni atribut: _____

4	
---	--

6	
---	--

23. Odredi vrstu zadanim rečenicama: *neoglagoljena, besubjektna, rečenica s neizrečenim subjektom, rečenica s izrečenim subjektom.*

rečenica	vrsta rečenice
O, djetinjstvo moje na Dravi!	
Probleme mu je zadavao jedino krasopis.	
I nema ga sutra, ni preksutra ne.	
Najednom čujem čudan zvuk.	

24. Zaokruži slovo uz složenu rečenicu.

4	
---	--

- a) S vodom jedna riječ isteče žuboreći isto kao voda.
- b) Probudivši se u svojoj noći, trenutak sja ti u samoći.
- c) Kako su lijepi oblaci, te rumene igračke vjetra, što nam miluje lica.
- d) Mislim na proživljene strasti, na ispunjene sne i slasti.

1	
---	--

25. Razvrstaj veznike i vezničke riječi (riječi u vezničkoj ulozi).

Sva radost života skrivena je baš u malim stvarima koje posjeduju moć da nas ozare, ali usporedo s takvim pjesmama postoje one gdje su slike grada tamne, ili sjetne kad govori o svijetu patnje i beznada.

veznici: _____

vezničke riječi (riječi u vezničkoj ulozi): _____

2	
---	--

7	
---	--

26. Odredi vrstu nezavisno i zavisno složenih rečenica.

a) Oblak se žari, ali ljudi ne primjećuju njegovu ljepotu.

b) To sada gleda on, to sada misli on, to sada sanja on.

c) Što je u boli nastajalo, traje vječno.

d) Svi znamo tko je taj pjesnik.

e) U ljubavi je čudna snaga što korak pretvara u let.

f) Stihovi nemaju utvrđenu formu niti se pjesnik strogo drži određenog ritma.

g) Il' bljeskom tuge iz njega viri davni neki dan, ili je san?

h) Uspjeh je kakav je mogao biti.

i) Pjesnik ne zna odgovore, samo mora pisati.

9	
---	--

27. Upiši znak za naglasak iznad naglašenih riječi.

Bio sam sam.

1	
---	--

10	
----	--

28. Razvrstaj zanaglasnice i prednaglasnice.

Pjesme su mu prevedene na dvadesetak jezika. Pedeset jedna njegova pjesma uglazbljena je, a neke od njih i više puta.

ZANAGLASNICE: _____

PREDNAGLASNICE: _____

2	
---	--

29. Podcrtaj riječ ili izraz koji sadrži točno značenje naglašenih riječi.

- a) Tréšnja je bila velika. podrhtavanje
vrsta voća
- b) Kupit ću lôk. biljka s lukovicom
sportski rekvizit (sa strijelom)
- c) Nije bila òbučena. odjevena
uvježbana
- d) Moram sve kŭ piti. plaćanjem dobiti u vlasništvo
pobirati što rasuto ili razbacano

4	
---	--

30. Prepiši podcrtane riječi tako da ih napišeš kraticama.

Početak ovog stoljeća, to jest 2002. godine, proslavili smo stotu godišnjicu rođenja pjesnika Dobriše Cesarića koji je bio i prevoditelj s ruskog, talijanskog i drugih europskih jezika.

2	
---	--

8	
---	--